# zrozumieć przeszłość 3 poziom rozszerzony

by Tomasz Krzemiński i Aneta nieweglowska · Language: PL

Summary by booksummaryai.com —
https://booksummaryai.com/country/pl/zrozumie-przesz-o-3-poziom-rozszerzony

## Overview

„Zrozumieć przeszłość 3 poziom rozszerzony” to kompleksowy podręcznik do nauki historii, przeznaczony dla uczniów szkół ponadpodstawowych przygotowujących się do matury na poziomie rozszerzonym. Książka autorstwa Tomasza Krzemińskiego i Anety Niewęgłowskiej koncentruje się na historii XX i początku XXI wieku, obejmując kluczowe wydarzenia i procesy, które ukształtowały współczesny świat i Polskę. Podręcznik szczegółowo omawia okres od zakończenia I wojny światowej, poprzez narodziny i rozwój totalitaryzmów, dramatyczne lata II wojny światowej, czasy zimnej wojny, aż po transformację ustrojową w Polsce i wyzwania globalne XXI wieku.

Głównym celem podręcznika jest nie tylko przekazanie obszernej wiedzy faktograficznej, ale przede wszystkim rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia, analizy źródeł historycznych oraz interpretacji złożonych procesów dziejowych. Autorzy kładą nacisk na różnorodność perspektyw, prezentując zarówno wydarzenia polityczne, społeczne, gospodarcze, jak i kulturowe. Dzięki bogatemu materiałowi ilustracyjnemu, mapom, wykresom oraz licznym fragmentom źródeł pisanych i ikonograficznych, uczniowie są zachęcani do samodzielnego wnioskowania i pogłębiania zrozumienia przeszłości. Podręcznik stanowi nieocenione narzędzie w przygotowaniach do egzaminu maturalnego z historii, oferując zadania typu maturalnego oraz wskazówki metodyczne.

## Key Takeaways

- Zrozumienie przyczyn i skutków najważniejszych konfliktów zbrojnych XX wieku jest kluczowe dla analizy współczesnych stosunków międzynarodowych.
- Umiejętność krytycznej analizy różnorodnych źródeł historycznych jest niezbędna do samodzielnego interpretowania przeszłości.
- Poznanie mechanizmów funkcjonowania systemów totalitarnych i ich wpływu na społeczeństwa pozwala na wyciąganie wniosków na temat zagrożeń dla demokracji.
- Świadomość złożoności procesów transformacji ustrojowej w Polsce po 1989 roku pomaga zrozumieć wyzwania współczesnego państwa.
- Historia Polski jest nierozerwalnie związana z wydarzeniami globalnymi, a ich wzajemne oddziaływanie kształtowało losy narodu.

• Podręcznik skutecznie przygotowuje do egzaminu maturalnego z historii na poziomie rozszerzonym poprzez systematyczne ćwiczenia i zadania.

## Chapter Summaries

**Część I: Świat po I wojnie światowej i kształtowanie się nowego ładu**

Ta część analizuje konsekwencje I wojny światowej, w tym traktat wersalski i powstanie Ligi Narodów. Przedstawia proces kształtowania się nowych państw w Europie Środkowo-Wschodniej oraz problemy mniejszości narodowych. Omówiono także kryzys gospodarczy lat 20. i 30. XX wieku, jego przyczyny i skutki, w tym Wielki Kryzys. Szczególną uwagę poświęcono narodzinom i rozwojowi systemów totalitarnych: faszyzmu we Włoszech (Mussolini), komunizmu w ZSRR (Stalin) oraz nazizmu w Niemczech (Hitler), analizując ich ideologie, metody sprawowania władzy i wpływ na społeczeństwa. Przedstawiono również politykę appeasementu i jej konsekwencje.

**Część II: II wojna światowa**

Część ta szczegółowo opisuje przyczyny wybuchu II wojny światowej, w tym agresywną politykę III Rzeszy i ZSRR. Przedstawia kolejne etapy konfliktu: kampanię wrześniową, wojnę błyskawiczną w Europie Zachodniej, bitwę o Anglię oraz atak Niemiec na ZSRR. Omówiono kluczowe fronty i bitwy, takie jak Stalingrad, D-Day, bitwa na Łuku Kurskim. Ważnym elementem jest analiza Holokaustu i zbrodni wojennych. Przedstawiono także rolę ruchu oporu w różnych krajach oraz konferencje Wielkiej Trójki (Teheran, Jałta, Poczdam), które zadecydowały o powojennym ładzie. Część kończy się kapitulacją Niemiec i Japonii oraz skutkami globalnymi konfliktu.

**Część III: Świat po II wojnie światowej i początki zimnej wojny**

Ta część koncentruje się na powojennym ładzie międzynarodowym, ustalonym na konferencjach w Jałcie i Poczdamie, oraz na powstaniu ONZ. Przedstawia genezę i początki zimnej wojny, w tym doktrynę Trumana, plan Marshalla oraz podział Europy na dwa bloki polityczno-wojskowe: NATO i Układ Warszawski. Omówiono podział Niemiec na RFN i NRD, kryzys berliński oraz wojnę koreańską jako pierwszy gorący konflikt zimnej wojny. Analizuje także proces dekolonizacji w Azji i Afryce, ukazując jego przyczyny, przebieg i konsekwencje dla nowo powstałych państw oraz dla układu sił na świecie. Przedstawiono również początki integracji europejskiej.

**Część IV: Polska po II wojnie światowej – czasy stalinizmu i odwilży**

Część ta opisuje powojenną sytuację Polski, w tym zmiany granic i przesiedlenia ludności. Przedstawia proces przejmowania władzy przez komunistów, fałszerstwa wyborcze oraz walkę z podziemiem antykomunistycznym (Żołnierze Wyklęci). Omówiono okres stalinizmu w Polsce: terror polityczny, kolektywizację rolnictwa, upaństwowienie przemysłu i sowietyzację kultury. Analizuje także wydarzenia Października 1956 roku, tzw. odwilż gomułkowską, powrót Władysława Gomułki do władzy oraz ograniczoną liberalizację życia politycznego i społecznego. Przedstawiono również walkę władz z Kościołem katolickim i rolę prymasa Stefana Wyszyńskiego.

**Część V: Świat w okresie zimnej wojny**

Ta część kontynuuje analizę zimnej wojny, skupiając się na jej kluczowych wydarzeniach i konfliktach. Omówiono kryzys kubański, wojnę w Wietnamie oraz wyścig zbrojeń i podbój kosmosu między USA a ZSRR. Przedstawiono również ruchy społeczne i kulturowe na Zachodzie, takie jak kontrkultura, ruchy studenckie i walka o prawa obywatelskie w USA. Analizuje także rozwój gospodarczy i społeczny państw bloku wschodniego oraz narastające problemy systemowe. Omówiono politykę odprężenia (détente) w stosunkach międzynarodowych oraz jej ograniczenia, a także rolę Chin w zmieniającym się układzie sił globalnych.

**Część VI: Polska w latach 60. i 70. XX wieku**

Część ta opisuje sytuację polityczną, społeczną i gospodarczą Polski Ludowej w dekadach Gomułki i Gierka. Przedstawiono wydarzenia Marca 1968 roku, protesty studenckie i antysemicką nagonkę. Omówiono kryzys Grudnia 1970 roku na Wybrzeżu, jego przyczyny i skutki, w tym zmianę na stanowisku I sekretarza PZPR. Analizuje okres rządów Edwarda Gierka, tzw. dekadę prosperity, opartą na kredytach zagranicznych, oraz narastające problemy gospodarcze i społeczne. Przedstawiono również rozwój opozycji demokratycznej w Polsce, w tym powstanie KOR i ROPCiO, oraz ich działalność w obronie praw człowieka i obywatela.

**Część VII: Kryzys komunizmu i upadek bloku wschodniego**

Ta część koncentruje się na narastającym kryzysie systemu komunistycznego w Polsce i innych krajach bloku wschodniego. Przedstawiono powstanie Solidarności w 1980 roku, jej genezę, cele i masowy charakter. Omówiono wprowadzenie stanu wojennego w Polsce w grudniu 1981 roku, jego przyczyny, przebieg i konsekwencje dla społeczeństwa. Analizuje politykę Michaiła Gorbaczowa w ZSRR (pierestrojka i głasnost) oraz jej wpływ na osłabienie bloku wschodniego. Przedstawiono wydarzenia Okrągłego Stołu w Polsce, wybory 4 czerwca 1989 roku oraz upadek muru berlińskiego i aksamitne rewolucje w Europie Środkowo-Wschodniej, prowadzące do demontażu komunizmu.

**Część VIII: Świat i Polska na przełomie XX i XXI wieku**

Ostatnia część podręcznika analizuje zmiany globalne po zakończeniu zimnej wojny. Przedstawiono procesy globalizacji, rozwój nowych technologii oraz wyzwania związane z terroryzmem międzynarodowym (np. ataki z 11 września 2001 roku). Omówiono dalszą integrację europejską, rozszerzenie Unii Europejskiej i jej rolę na arenie międzynarodowej. W kontekście Polski, część ta opisuje transformację ustrojową i gospodarczą po 1989 roku, budowanie demokracji, wolnego rynku oraz proces integracji z NATO i Unią Europejską. Analizuje również nowe wyzwania społeczne i polityczne, przed którymi stanęła Polska i świat na początku XXI wieku.

## Themes

- Historia XX wieku
- Totalitaryzmy i wojny
- Zimna wojna
- Polska współczesna
- Analiza źródeł
- Wyzwania globalne

## Frequently Asked Questions

**What is zrozumieć przeszłość 3 poziom rozszerzony about?**

Podręcznik "Zrozumieć przeszłość 3 poziom rozszerzony" kompleksowo omawia historię XX i początku XXI wieku, od zakończenia I wojny światowej po współczesność. Skupia się na kluczowych wydarzeniach w Polsce i na świecie, takich jak totalitaryzmy, II wojna światowa, zimna wojna oraz transformacja ustrojowa.

**Is zrozumieć przeszłość 3 poziom rozszerzony worth reading?**

Tak, podręcznik jest wysoce wartościowy dla uczniów przygotowujących się do matury z historii na poziomie rozszerzonym. Oferuje dogłębną wiedzę, rozwija umiejętności analizy źródeł i krytycznego myślenia, a także zawiera zadania maturalne, co czyni go kompleksowym narzędziem edukacyjnym.

**Who should read zrozumieć przeszłość 3 poziom rozszerzony?**

Książka jest przeznaczona przede wszystkim dla uczniów szkół ponadpodstawowych, którzy wybrali historię jako przedmiot rozszerzony na maturze. Będzie również cennym źródłem wiedzy dla wszystkich zainteresowanych pogłębionym zrozumieniem historii najnowszej Polski i świata.

**How long does it take to read zrozumieć przeszłość 3 poziom rozszerzony?**

Przeczytanie całego podręcznika, uwzględniając jego obszerność i konieczność analizy źródeł oraz zadań, może zająć około 10-13 godzin aktywnego czytania. Jest to jednak materiał do studiowania przez dłuższy okres, a nie do jednorazowego przeczytania.

## Questions & Answers

**Jaki okres historyczny obejmuje podręcznik "Zrozumieć przeszłość 3 poziom rozszerzony"?**

Podręcznik koncentruje się na historii XX wieku, szczegółowo omawiając wydarzenia od zakończenia I wojny światowej, poprzez okres międzywojenny, II wojnę światową, czasy zimnej wojny, aż po upadek komunizmu w Europie Środkowo-Wschodniej i początki XXI wieku. Przedstawia zarówno historię powszechną, jak i historię Polski w kontekście globalnych przemian, co jest kluczowe dla zrozumienia współczesnego świata.

**Jakie są główne cele dydaktyczne podręcznika "Zrozumieć przeszłość 3 poziom rozszerzony"?**

Głównym celem jest rozwijanie umiejętności krytycznej analizy źródeł historycznych, rozumienia złożoności procesów dziejowych oraz kształtowanie świadomości historycznej. Podręcznik ma przygotować uczniów do matury na poziomie rozszerzonym, ucząc ich samodzielnego myślenia o przeszłości i formułowania własnych wniosków na podstawie faktów i różnorodnych perspektyw.

**W jaki sposób podręcznik przedstawia historię Polski w kontekście historii powszechnej?**

Podręcznik integruje historię Polski z wydarzeniami globalnymi, ukazując, jak decyzje i procesy międzynarodowe wpływały na losy Rzeczypospolitej, a także jak polskie doświadczenia wpisywały się w szersze trendy europejskie i światowe. Podkreśla wzajemne zależności i unika izolowanego przedstawiania historii narodowej, co pozwala na pełniejsze zrozumienie kontekstu.

**Jakie typy źródeł historycznych są wykorzystywane i analizowane w podręczniku?**

Podręcznik szeroko wykorzystuje różnorodne źródła, takie jak fragmenty dokumentów, przemówień, wspomnień, artykułów prasowych, a także mapy, fotografie, karykatury i plakaty propagandowe. Uczy uczniów, jak interpretować te materiały, rozpoznawać ich kontekst i krytycznie oceniać ich wiarygodność oraz perspektywę, rozwijając umiejętności badawcze.

**Czy podręcznik prezentuje różne interpretacje wydarzeń historycznych?**

Tak, podręcznik często przedstawia różne perspektywy i interpretacje kluczowych wydarzeń historycznych, zachęcając uczniów do dyskusji i samodzielnego formułowania opinii. Pokazuje, że historia nie jest jednolita i że różne szkoły historiograficzne mogą mieć odmienne spojrzenia na te same fakty, co jest istotne dla poziomu rozszerzonego i krytycznego myślenia.

**Jakie znaczenie ma "poziom rozszerzony" w kontekście treści i wymagań podręcznika?**

"Poziom rozszerzony" oznacza, że podręcznik oferuje znacznie głębszą i bardziej szczegółową analizę niż program podstawowy. Wymaga od uczniów nie tylko znajomości faktów, ale także rozumienia przyczynowo-skutkowego, analizy procesów, interpretacji źródeł i formułowania złożonych argumentów, co jest kluczowe dla egzaminu maturalnego i dalszej edukacji historycznej.

**Jakie kluczowe wydarzenia z historii Polski XX wieku są szczegółowo omawiane?**

Podręcznik szczegółowo omawia odzyskanie niepodległości, kształtowanie się II Rzeczypospolitej, wybuch i przebieg II wojny światowej na ziemiach polskich, czasy PRL-u, opozycję antykomunistyczną, aż po przełom 1989 roku i transformację ustrojową. Duży nacisk kładziony jest na kontekst międzynarodowy tych wydarzeń, ukazując ich złożoność.

**W jaki sposób podręcznik pomaga uczniom rozwijać umiejętności analityczne i krytyczne myślenie?**

Podręcznik zawiera liczne zadania i ćwiczenia wymagające analizy źródeł, porównywania informacji, oceny argumentów i formułowania własnych wniosków. Sekcje "Praca ze źródłem" oraz pytania problemowe stymulują krytyczne myślenie i przygotowują do samodzielnego rozwiązywania złożonych problemów historycznych, rozwijając kompetencje badawcze.

**Jaką rolę odgrywają mapy i ilustracje w podręczniku "Zrozumieć przeszłość 3"?**

Mapy i ilustracje pełnią kluczową rolę, uzupełniając i wizualizując omawiane treści. Mapy pomagają zrozumieć zmiany terytorialne, przebieg konfliktów i zasięg wpływów. Ilustracje, takie jak fotografie i plakaty, dostarczają dodatkowych informacji o epoce, jej estetyce i propagandzie, wzbogacając perspektywę historyczną i ułatwiając przyswajanie wiedzy.

**Czy podręcznik omawia konsekwencje historycznych wydarzeń dla współczesności?**

Tak, podręcznik często odwołuje się do długofalowych konsekwencji omawianych wydarzeń, pokazując, jak przeszłość kształtuje teraźniejszość. Zachęca do refleksji nad dziedzictwem historycznym i jego wpływem na współczesne społeczeństwa, politykę i kulturę, co jest ważne dla pełnego zrozumienia historii i jej aktualności.

**Jakie są główne wyzwania, przed którymi stawia uczniów podręcznik "Zrozumieć przeszłość 3"?**

Podręcznik stawia przed uczniami wyzwanie zrozumienia złożoności i wielowymiarowości procesów historycznych, unikania uproszczeń oraz krytycznego podejścia do narracji historycznych. Wymaga samodzielnego myślenia, łączenia faktów w spójną całość i formułowania własnych, dobrze uargumentowanych wniosków, co rozwija dojrzałość intelektualną.

**Jakie metody pracy z tekstem i źródłami są sugerowane przez autorów?**

Autorzy sugerują aktywne czytanie, podkreślanie kluczowych informacji, sporządzanie notatek, tworzenie osi czasu i map myśli. Kładą nacisk na analizę porównawczą źródeł, identyfikację punktów widzenia oraz ocenę wiarygodności informacji, co jest niezbędne do głębokiego zrozumienia materiału i przygotowania do egzaminu maturalnego.

**Czy podręcznik zawiera elementy przygotowujące do egzaminu maturalnego?**

Tak, podręcznik jest w pełni dostosowany do wymagań matury na poziomie rozszerzonym. Zawiera liczne zadania maturalne, wskazówki dotyczące pisania wypracowań historycznych, analizy źródeł oraz schematy oceniania, co pozwala uczniom systematycznie przygotowywać się do egzaminu i rozwijać niezbędne umiejętności, takie jak argumentacja i synteza.

**Jakie znaczenie ma tytuł "Zrozumieć przeszłość" dla koncepcji podręcznika?**

Tytuł "Zrozumieć przeszłość" podkreśla główną ideę podręcznika, która wykracza poza samo zapamiętywanie dat i faktów. Ma on na celu nauczenie uczniów głębokiego rozumienia procesów historycznych, ich przyczyn i skutków, a także rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia o historii, co jest kluczowe dla świadomego obywatela i przyszłego studenta.

**Jakie są główne cechy stylu narracji historycznej w podręczniku?**

Styl narracji jest klarowny, precyzyjny i obiektywny, dążący do przedstawienia faktów w sposób zrozumiały dla uczniów. Autorzy starają się unikać stronniczości, prezentując różne punkty widzenia i zachęcając do samodzielnej interpretacji. Język jest dostosowany do poziomu rozszerzonego, wprowadzając specjalistyczną terminologię historyczną, ale zawsze z myślą o jej przystępności.